

EVALUARE NAȚIONALĂ DE LA FINALUL CLASEI a VI-a

Anul școlar 2025–2026

Limbă și comunicare – Limba sârbă maternă

TEST

Județul/sectorul

Localitatea

Unitatea de învățământ

Numele și prenumele elevului/elevei

.....

Clasa a VI-a

ТЕКСТ А

Прочитај следећи текст:

ОТПАД КАО НОВИ РЕСУРС: Како одрживо управљање може трансформисати наш свет Данас, више него икада, одрживо управљање отпадом представља колективну одговорност и прилику за стварање боље будућности. Имајући у виду да се суочавамо с растућим проблемима загађења и исцрпљивања природних ресурса, одговорно управљање отпадом постаје кључна тема одрживог развоја. Све чешће се сусрећемо с концептом да отпад није само нешто што треба елиминисати, већ да може бити вредан ресурс.

Зашто је важно управљање отпадом? Неправилно одлагање отпада доводи до загађења тла, воде и ваздуха, што негативно утиче на здравље људи, животиња и биљака. Пластични отпад, на пример, може остати у животној средини стотинама година, док токсични отпад може узроковати озбиљне здравствене проблеме, укључујући респираторне болести, тровања, па чак и карциноме. Осим тога, многи материјали који заврше на депонијама могли би да се рециклирају или поново користе, чиме би се смањила потреба за експлоатацијом нових ресурса.

Отпад као ресурс Отпад који свакодневно стварамо не мора бити само проблем, већ и прилика. Зато је један од кључних корака ка одрживом управљању отпадом препознавање потенцијала отпада као ресурса. Многе врсте отпада могу постати драгоцени ресурси ако их правилно третирамо. Рециклажом, органски отпад може постати компост за пољопривреду, пластични отпад може бити поново прерађен у нове производе, а чак и стари електронски уређаји садрже метале и материјале који се могу поновно користити. Овај процес не само да смањује притисак на природне ресурсе, већ помаже у смањењу загађења и ствара нове економске могућности.

Користи циркуларне економије Да бисмо отпад претворили у нови ресурс, потребно је унапредити инфраструктуру и едуковати становништво о важности правилног одлагања и рециклаже. Увођење система за селективно сакупљање отпада, као и подизање свести о томе шта и како рециклирати, кључно је за успех ове трансформације.

На пример, у многим земљама већ постоје центри за рециклажу где се прикупља пластика, стакло, папир и метал. Ови материјали се затим прерађују и враћају у производне ланце, чиме се смањује потреба за експлоатацијом нових сировина. Осим тога, све више се користи концепт циркуларне економије, где се производи дизајнирају с циљем да буду дуготрајнији, лакши за поправку и једноставнији за рециклажу.

Индустрије које се баве обновљивим материјалима и енергијом из отпада су у порасту. На пример, биомаса из органских остатака користи се за производњу биогаса, који може бити извор енергије за домаћинства или индустрију. На тај начин, отпад добија нову вредност, а друштво прелази на одрживији начин живота.

Актери и појединци и државе

Како бисмо максимално искористили потенцијал отпада као ресурса, сви морамо учествовати – од индивидуалног нивоа до корпоративних и државних стратегија. Само кроз заједнички напор можемо осигурати да отпад постане користан ресурс, смањујући притом наш еколошки отисак и стварајући одрживију будућност за све. Сви можемо бити део решења – почнимо већ данас.

(<https://mojlepigrad.org/otpad-je-resurs/>)

Одговори на питања везана за текст који си прочитао:

1. Заокружи слово испред тачног одговора:

Шта је главна порука текста?

- A.** Отпад треба бацати што даље од насеља;
- B.** Отпад може бити користан ресурс ако се правилно користи;
- B.** Само фабрике треба да брину о отпаду;
- Г.** Отпад није велики проблем данас.

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

6 бодова

2. Напиши две кључне речи из текста:

1) _____

2) _____

Не попуњава ученик:

2.1)

Код:

Бодовање:

2 бода

2.2)

Код:

Бодовање:

2 бода

3. Повежи речи на основу података приказаних у горњем тексту:

1) неправилно одлагање отпада	A. позитивно утиче на здравље
2) пластични отпад	B. може постати компост за пољопривреду
3) органски отпад	B. користи се за производњу биогаса
4) биомаса	Г. може остати у животној средини стотинама година
	Д. доводи до загађења тла, воде и ваздуха

Напиши слово које означава тачан одговор:

1)	
2)	
3)	
4)	

Не попуњава ученик:

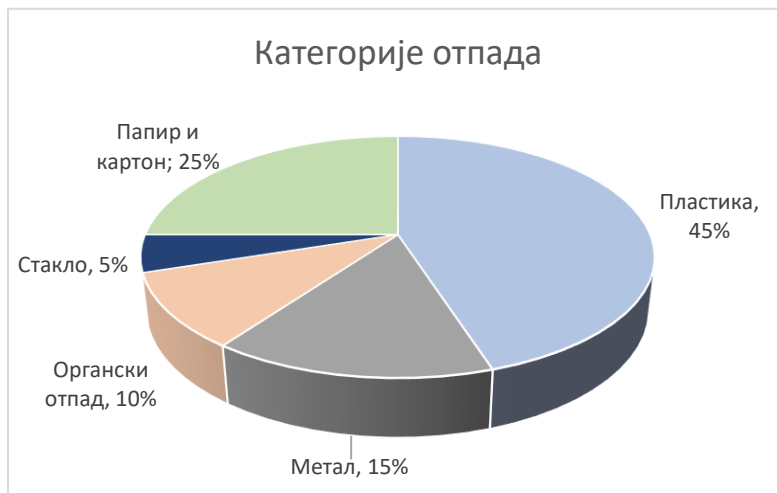
Код:

Бодовање:

8 бодова

4. Отпад није само нешто што треба елиминисати, већ може бити вредан ресурс. Рециклажа је важна за заштиту природе и људско здравље. У току једне године рециклирано је следеће:

Категорија	Шта се добија
Пластика	нове флаше, кесе, амбалажа
Стакло	нове боце и тегле
Папир и картон	нови папир, свеске, кутије
Метал	нове лименке, делови за производе
Органски отпад	компост, биогаз, ђубриво

ТАЧНО или НЕТАЧНО? Означи знаком "X" да ли су тврдње тачне или нетачне.

Реченице	ТАЧНО	НЕТАЧНО
1) Папир и картон могу се рециклирати у нове производе.		
2) Пластика се не може поново користити.		
3) Стакло се може рециклирати више пута.		
4) Метал се не може поново прерађивати.		

Не попуњава ученик:

Код: Бодовање: **8 бодова**

5. Замисли да волонтираш у еколошком удружењу где се прикупља пластика, стакло, папир и метал. Имајући у виду да се суочавамо с растућим проблемима загађења и исцрпљивања природних ресурса објасни својим другарима зашто је важно рециклирати. **Допуни реченицу:**

Важно је да отпад претворимо у нови ресурс зато што _____

Не попуњава ученик

Код: Бодовање: **4 бода**

6. Заокружи слово испред тачног одговора:

Желиш да организујеш кампању сакупљања отпада у свом граду. Која реченица најбоље представља твој предлог школским друговима?

А. „Мислим да не треба ништа да радимо јер ће општина све решити.“

Б. „Хајде да игноришемо проблем отпада и не бавимо се тиме.“

В. „Боље је да свако остаје код куће и не учествује у акцијама.“

Г. „Предлажем да организујемо акцију чишћења нашег града и заједно сакупимо отпад.“

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

6 бодова

7. Заокружи слово испред тачног одговора:

У реченици:

„Људи ће више рециклирати у будућности.“

Глагол **ће рециклирати** је у:

А. презенту

Б. перфекту

В. императиву

Г. футуру

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

6 бодова

8. Преправи реченицу: “Сваког дана рециклирам отпад код куће.” тако да она почиње:

Сутра _____

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

4 бода

9. Одредите значење подвучене речи у реченици помоћу дефиниције из речника.

Заокружи слово испред тачног одговора:

„Рециклажом, органски отпад може постати компост за пољопривреду.“

Компост, м.р.

А. Компост је врста пластичног отпада који се не разграђује у природи.

Б. Компост је отпад који се спаљује да би се добила енергија.

В. Компост је место где се одлаже сав кућни отпад.

Г. Компост је природно ђубриво које настаје распадањем органског отпада и користи се за побољшање земљишта.

(<https://archive.org/details/recnik-srpskoga-jezika-2011>)

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

6 бодова

10. Замисли да си волонтер у еколошкој организацији и мораш да одржиш говор о важности сакупљања отпада. **Изабери правилну варијанту за допуњавање реченице:**

Сакупљање (1) _____ (отпад /отпада) доприноси (2) _____ (заштита / заштити) природе.

Не попуњава ученик:

10.1)

Код:

Бодовање:

4 бода

10.2)

Код:

Бодовање:

4 бода

Текст Б

Прочитај следећи текст:

Пође некакав цар са својом женом и са кћери да се шета по мору на лађи. Кад мало одмакну од бријега, онда дуне вјетар, па га баци чак у некакву земљу, ће се о његову царству ништа и не чује (као ни он о овоме што до сад ништа није чуо ни знао). Кад изиђу на суво, он није смио ни казати да је цар, а новаца нијесу имали са собом ништа, а не знајући никаква заната, нијесу се могли друкчије хранити, него се он најми, да чува сеоска говеда. Пошто ту преживе тако неколике године, угледа син цара од оне земље његову кћер, која је била врло лијепа и већ дорасла до удаје, па каже свом оцу и мајци, да се другом никаком ђевојком неће оженити, до кћери говедара из тога и из тога села! Отац и мати, и други дворани стану га одвраћати, да се прође те срамоте; како би он, царски син, узео говедарску кћер, поред толикијех другијех царскијех и краљевскијех кћери! Али све залуду! он каже:

– Ја њу, ја ни једну!

Кад већ виде, да друкчије не може бити, онда цар пошље једнога свог везира, да јави говедару, да ће цар да му узме кћер за сина. Кад везир отиде и јави то говедару, а говедар га запита:

– Какав занат зна царев син?

Везир се упропасти:

– Бог с тобом, човече! Како ће царев син знати занат? Што ће занат цареву сину? Занате људи уче да се ране њима, а царев син има земљу и градове.

Говедар каже опет:

– Е! ако не зна никаква заната, ја му не дам моје кћери.

Везир се врати, те каже цару, шта говори говедар. Сад постане чудо још веће. Они су мислили, да ће то за говедара бити највећа милост и чест, што му царски син узима кћер; а он пита какав занат зна царев син! Цар пошље другога везира; али говедар каже једно те једно:

Док царев син – вели - не научи какав гођ занат, и не донесе ми своју рукотворину, дотле нема ништа од пријатељства!

Кад се и овај везир врати, те каже, да говедар не да ђевојке, док царев син не научи занат какав гођ (само нек је занат); онда царев син зађе по чаршији, да гледа какав је занат најлакше научити Одајући од дућана до дућана, и гледајући како различни мајстори раде, дође на дућан, ће се плету рогожине, и то му се учини најлакши занат; па га почне учити, и научи за неколико дана; па онда оплете сам једну рогожину, те је однесу говедару, и кажу му, да је царев син научио занат, и да је то његова рукотворина. Говедар узме рогожину у руке, те је загледа са свију страна, па онда запита:

– Колико то вриједи?

А они му кажу:

– Четири паре.

– Е, - вели- добро! Четири паре данас, четири сјутра, то је осам, а четири прекосутра, то је дванаест. Да сам ја тај занат знао, не би данас чувао сеоски говеда.

Па им онда каже, ко је он, и како је ту дошао; а ови се онда обрадују још већма што узимају ђевојку од цара, а не од говедара, и с највећим весељем вјенчају момка и ђевојку и проведу свадбу; па онда даду овоме цару лађе и војску, те отиде преко мора и нађе своју земљу.

(Све, све, али занат – народна приповетка)

Одговори на питања везана за текст којег си управо прочитао:

11. Заокружи слово испред тачног одговора:

Зашто је цар морао да чува сеоска говеда ?

- А.** зато што цар је желео да ради
- Б.** зато што не знајући никаква заната, нису се могли прехранити
- В.** зато што воли живот на селу
- Г.** зато што воли природу

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

6 бодова

12. ТАЧНО или НЕТАЧНО? Означи знаком “X” да ли су тврдње тачне или нетачне.

Реченице	ТАЧНО	НЕТАЧНО
1) Цар – говедар је научио занат.		
2) Царев син је запросио говедарову кћер.		

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

4 бода

13. Заокружи слово испред тачног одговора:

Царев син научио је

- А.** да кује мачеве;
- Б.** да плете рогожине;
- В.** да гради куће;
- Г.** да прави накит.

Не попуњава ученик:

Код:

Бодовање:

6 бодова

14. У којој се ситуацији налазе ликови? Повежи ситуацију са одговарајућом особом из колоне. Напиши „X“ поред тачног одговора.

СИТУАЦИЈА	ЦАРЕВ СИН	ЦАР-ГОВЕДАР	ВЕЗИР
1) Каже свом оцу и мајци, да се другом никаком ђевојком неће ожени, до кћери говедара.			
2) Врати се , те каже цару, шта говори говедар.			
3) Не жели да уда кћер док царев син не научи занат.			
4) Узме рогожину у руке, те је загледа са свију страна.			

Не попуњава ученик:

Код:		Бодовање:		4 бода
------	--	-----------	--	---------------

15. Ишао/ишла си да проведеш дан у природи са својим друговима, са циљем да допринесете њеном очувању. У тексту од 40–50 речи, опиши у једној **страници свог дневника** тај дан.

У свом тексту треба да:

- испричаш када, где и са ким си провео/провела дан;
- опишеш две активности које сте радили у природи у циљу њене заштите.

Напомена! Поени за писање додељују се само ако састав има најмање 40 речи и развија задату тему.

Не попуњава ученик:

15.A разрада текста

Код:

15.B поштовање типа текста

Код:

Бодовање:

1 бод

15.C1 описивање ситуације

Код:

Бодовање:

6 бодова

15.C2 представљање две активности

Код:

Бодовање:

6 бодова

15.D1 организовање идеја у писању

Код:

Бодовање:

2 бода

15.D2a - граматика

Код:

Бодовање:

2 бода

15.D2b - лексика/правопис

Код:

Бодовање:

2 бода

15.D3 интерпункцијска правила

Код:

Бодовање:

1 бод

ЧЕСТИТАМО, СТИГАО СИ НА КРАЈУ ТЕКСТА!

ХВАЛА НА САРАДЊИ!

УКУПНО ОСТВАРЕНИХ
БОДОВА:

100 бодова